

De economische koers van Suriname

Kansen, uitdagingen en beleidskeuzen

Suriname Economic Oversight Board

April 2025

Inhoud

- Achtergrond SEOB
- Reflectie op IMF-programma
- Economische Ontwikkelingen
- Vooruitzichten en Aanbevelingen

Achtergrond SEOB

Achtergrond SEOB

Het Suriname Economic Oversight Board (SEOB) opgericht op 1 juni 2023

- Initiatief van de private sector
- Permanent advies- en monitoringsboard

Doelstellingen:

- Adviseren en monitoren van de implementatie van IMF-programma en het herstelplan.
- Ondersteunen van tijdige beleidsuitvoering en versterken van overheidsactiviteiten.
- Zorgen voor transparante publieke communicatie over voortgang IMF-programma.
- Functioneren als een permanent adviseur tijdens de economische stabilisatie- en groeifase.

Samenstelling SEOB

Bestuur

Vertegenwoordiger SBV

Eblein Frangie
Voorzitter

Vertegenwoordiger VSB

Mervel Kotzebue-Fleur
Bestuurslid

Vertegenwoordiger
K.O.B.

Bernice Barron
Bestuurslid

Support

Economic Advisor

Gavin Ooft

Communication
Specialist

Lindsay Mac Donald

Board Support Executive

Sjaïsta Moertabat

Reflectie op IMF-programma

Reflectie IMF-programma (1/2)

Belangrijke maatregelen doorgevoerd:

- Belasting Toegevoegde Waarde (BTW) wet
- Nieuwe bankwet → Versterken centrale bank onafhankelijkheid
- Afbouw subsidie op brandstof en gedeeltelijk op nutstarieven
- Aanbestedingswet
- Herschikking buitenlandse schulden
- Herkapitalisering CBvS; publicatie jaarverslagen CBvS
- Versterking van anti-witwas (AML/CFT) raamwerk
- Review van asset quality van commerciële banken
- Data-voorziening en rapportage overheid

Reflectie IMF-programma (2/2)

Echter, geen reden voor euforie. Belangrijke maatregelen niet doorgevoerd (bv: vaststellen en publiceren van vermogens van politiek prominente personen).

Beleidsgebied	Afgerond	In uitvoering	Overig
A: Monetair en wisselkoersbeleid	62,8%	34,9%	2,3%
B: Fiscaal beleid	64,0%	16,0%	20,0%
C: Schuld	66,7%	33,3%	0,0%
D: Financiële sector	62,5%	37,5%	0,0%
E: Bestuur	55,9%	38,2%	5,9%
F: Overig	75,0%	25,0%	0,0%
Totaal	62,6%	28,2%	9,2%

Opmerking: "Overig" houdt in dat de maatregel is uitgesteld of nog niet is aangevangen, of dat de status van de maatregel onbekend is. De maatregelen die onmiddellijke aandacht vereisen worden bij elke IMF-review herzien en vormen ook onderdeel van beleidsgebieden A tot en met F.

Bron: Calculaties SEOB met data IMF-monitoringsmatrix.

Performance IMF programma

Review:	1st	2nd	3rd	4th	5th	6th	7th	8th	9th
Test-date:	Dec.-21	Dec.-22	Jun.-23	Sep.-23	Dec. 23	Mar. 24	Jun. 24	Sep. 24	Mar. 25
Quantitative Performance Criteria (QPC)									
Fiscal/debt targets									
1. Primary fiscal balance (cash basis) of central government (floor)	Met	Not Met	Met	Not Met	Met	Not Met	Not Met	Not Met	Not Met
2. New natural resource revenue-collateralized debt contracted by or on behalf of the central government and/or SOEs (continuous ceiling)	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met
3. New central government guaranteed debt (continuous ceiling)	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met
4. Non-accumulation of central government external debt arrears (continuous ceiling)	Met	Not Met	Not Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met
Monetary targets									
5. Gross credit to the central government by the central bank (continuous ceiling)	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met	Met
6. Net international reserves of the central bank (floor)	Met	Met	Met	Met	Met	Not Met	Met	Met	Met
7. Net domestic assets of the central bank (ceiling)	Not Met	Not Met	Met	Met	Met	Not Met	Met	Met	Met
8. Direct purchases/sales of FX by the central bank and/or central government from/to SOEs and private sector (continuous ceiling)	Met	Met	Met *	Met	Met	Met	Met	Met	Met
9. Central government mineral revenue in local currency (ceiling)				Met	Met	Met	Met		
Indicative Targets (IT)									
1. Social spending of central government (floor)	Not Met	Met	Not Met	Not Met	Not Met	Met**	Met	Met	Met
2. VAT refund arrears						Met	Met	Not Met	Not Met
3. Domestic debt arrears (continuous ceiling)								Met	Met

Source: IMF, 2025

Enkele niet-uitgevoerde maatregelen gedurende IMF-programma

Maatregel	Doelstelling
Publiceren van vermogens van politiek prominente figuren	Verminderen van corruptie
Hervormen van het anti-corruptiewetgevingskader	Verminderen van corruptie en stimuleren van investeringen
Aantrekken van 25 nieuwe medewerkers voor de Belastingdienst	Institutionele versterking
Handhaven van begrotingslimieten per ministerie	Versterken overheidsfinanciën
Indienen van de EBS-jaarrekening 2021 voor audit	Verbeteren governance & transparantie

Economische Ontwikkelingen

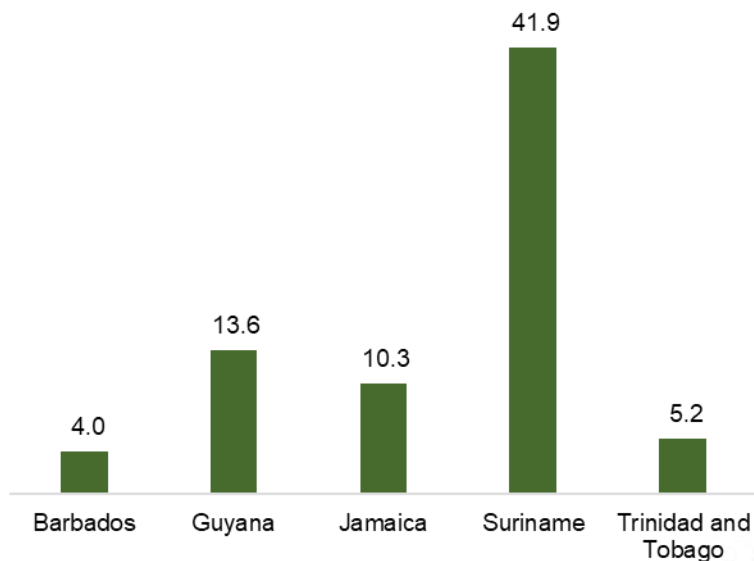
"Those who fail to learn from history are doomed to repeat it."

Sir Winston Churchill

Economische Ontwikkelingen | Langetermijn trends

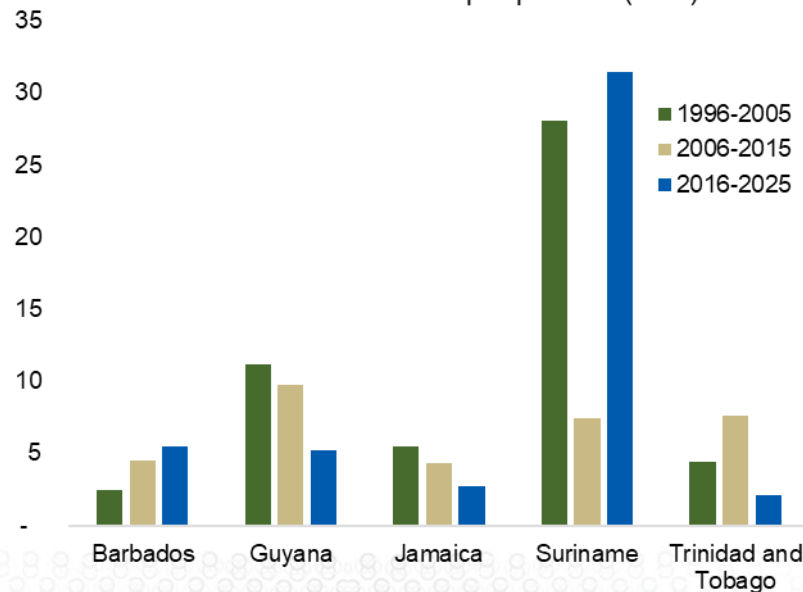
Inflatie in Suriname ligt substantieel hoger dan onze peers..

Gemiddelde inflatie tussen 1990 en 2025 (in %)

Bronnen: ABS, Wereldbank.

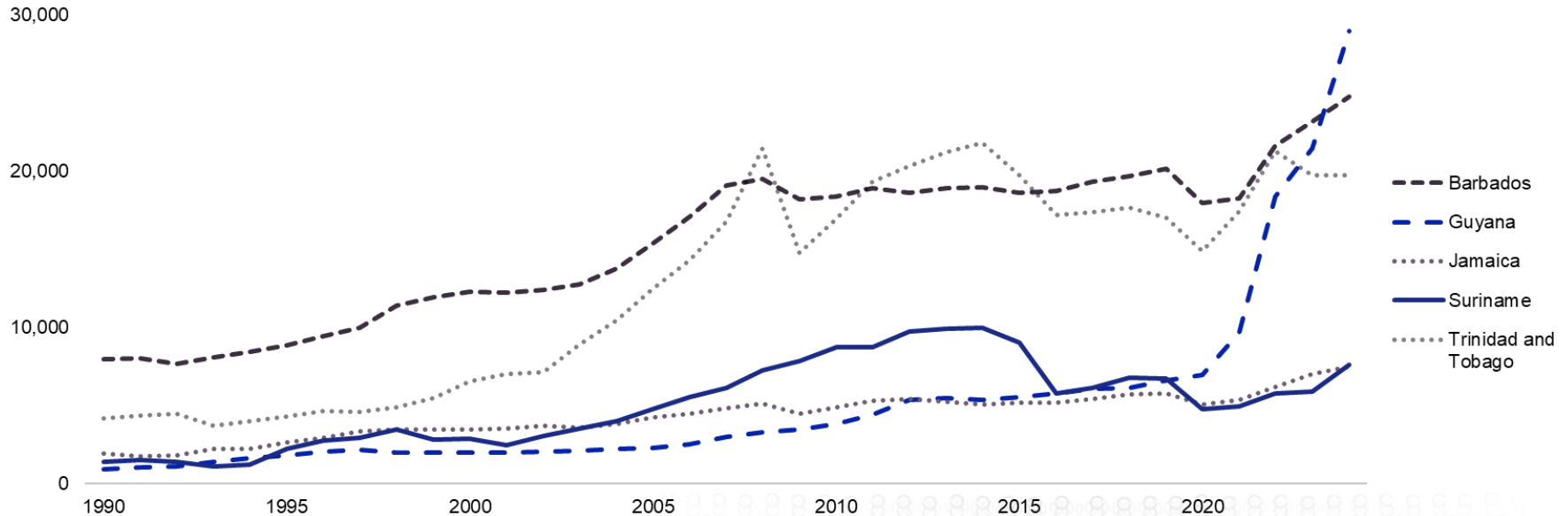
Gemiddelde inflatie per periode (in %)

Economische Ontwikkelingen | Langetermijn trends (2)

Herhaalde crises ondermijnen duurzame vooruitgang

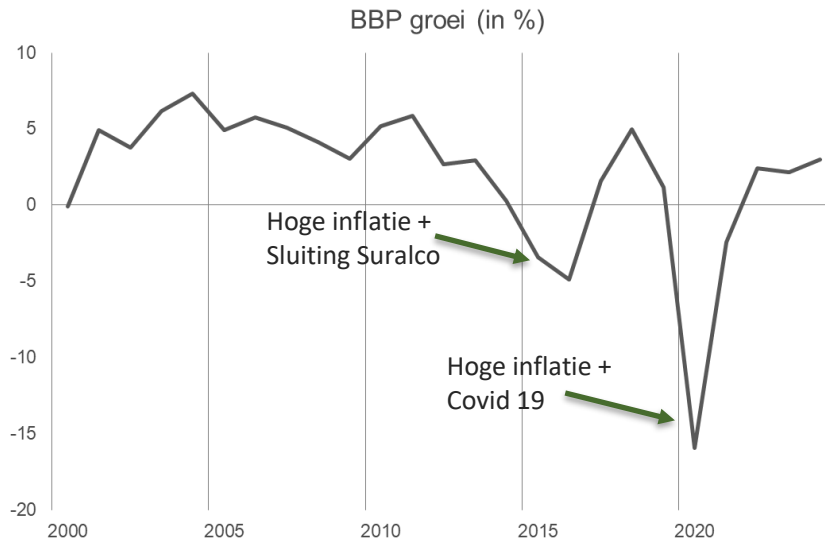
BBP per capita (in USD)

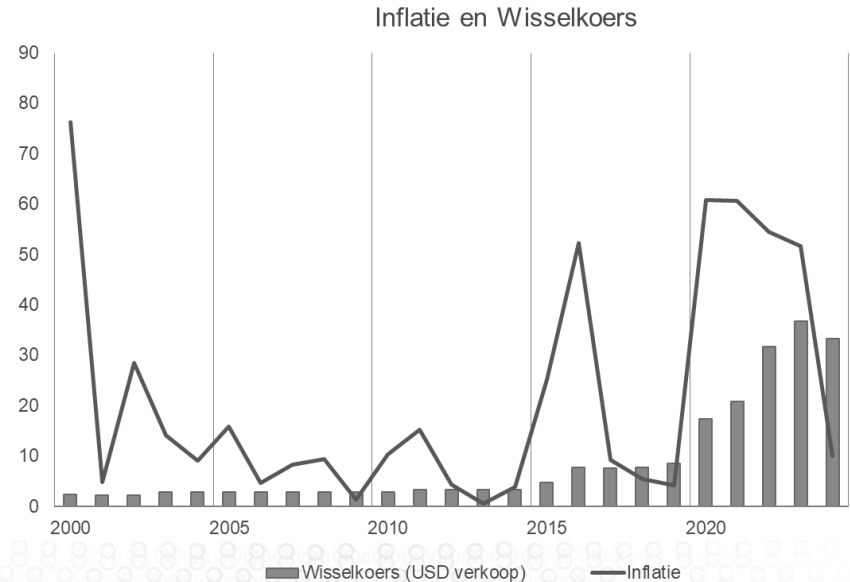
Bronnen: ABS, Wereldbank.

Economische Ontwikkelingen | Groei en inflatie

Economie vertoont tekenen van groei... maar recente depreciatie drijft de inflatie en kan herstel vertragen

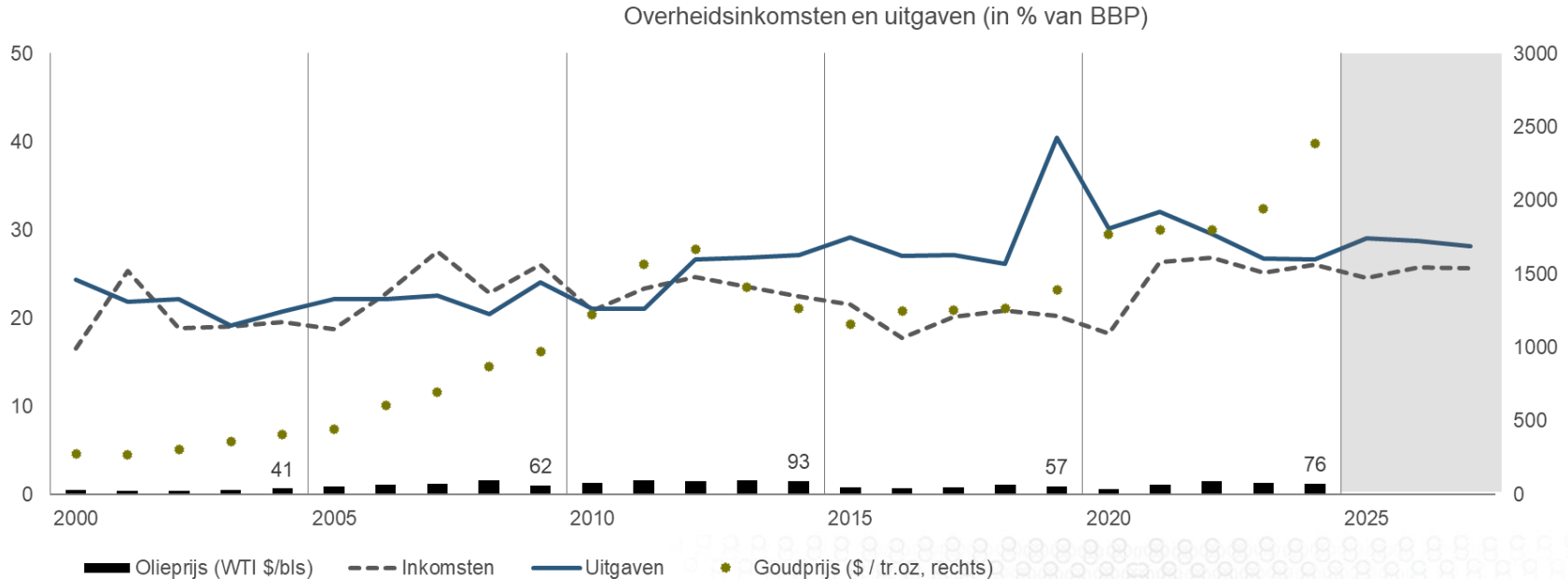

Bronnen: ABS, CBvS.

Economische Ontwikkelingen | Overheid

Sinds 2012 gaf de overheid consequent meer uit dan er werd verdiend.. Sterke afhankelijkheid mijnbouwsector

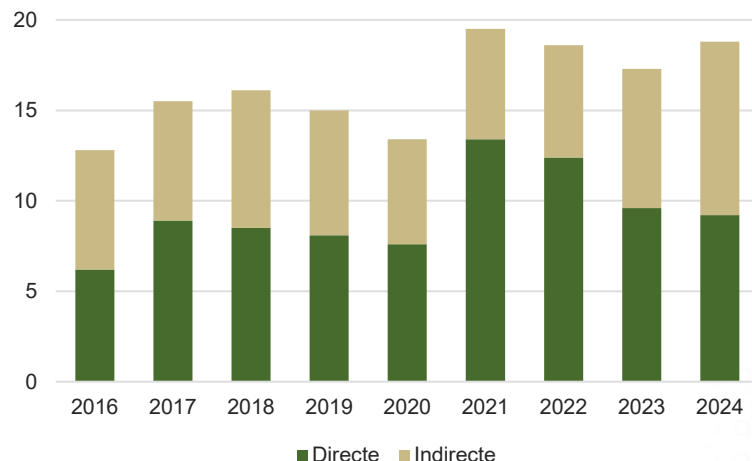

Bronnen: Ministerie van Financiën en Planning, IMF, Wereldbank.

Economische Ontwikkelingen | Overheid

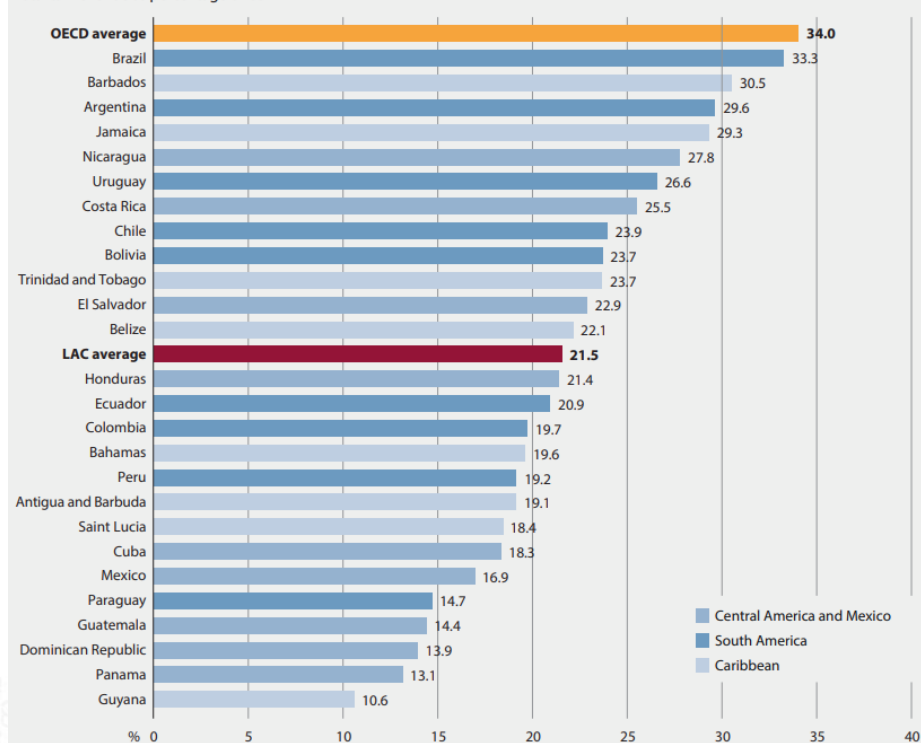
- Suriname loopt aanzienlijke belastinginkomsten mis
- Schatting SEOB: tussen \$175-200 mln per jaar
- Gemiddeld 5% - 7% van het BBP

Suriname: Belastinginkomsten (in % van BBP)

Bronnen: Ministerie van Financien en Planning, IMF.

Total tax revenue as percentage of GDP

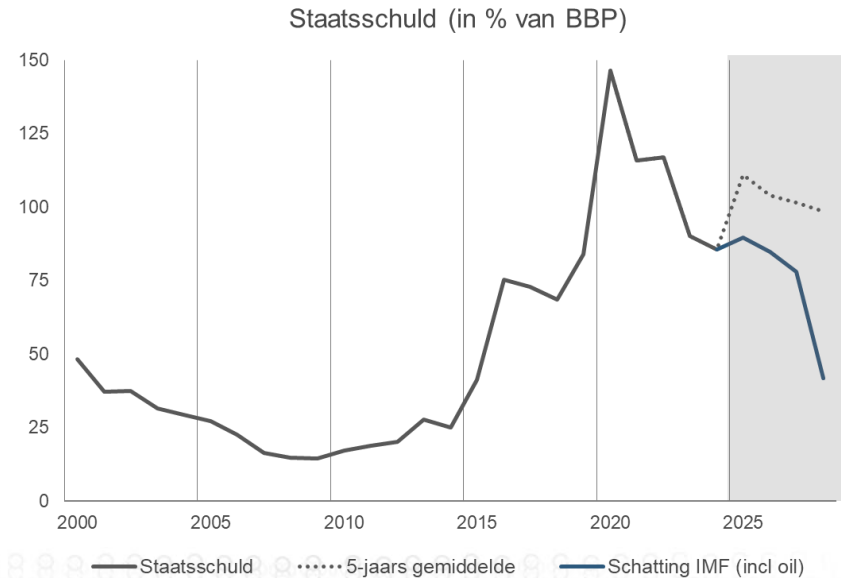
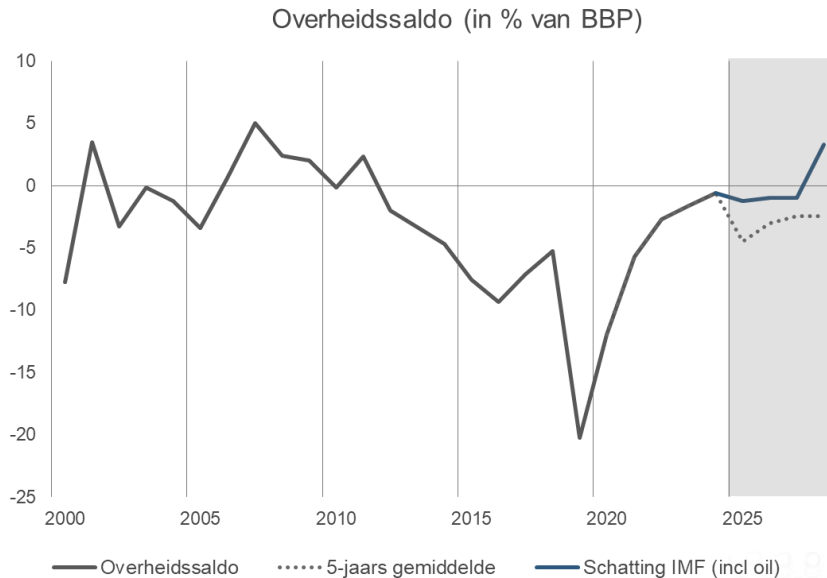

Note: The classification of countries into different sub-regions follows ECLAC's classification and is based on the spoken language of countries. The "Caribbean" includes the English-speaking countries and Guyana, while "Central America and Mexico" covers Spanish-speaking countries including Dominican Republic and Cuba.

Source: OECD/ECLAC/CIAT/IDB (2024), Revenue Statistics in Latin America and the Caribbean 2024, <https://oe.cd/RevStatsLAC>.

Economische Ontwikkelingen | Overheid

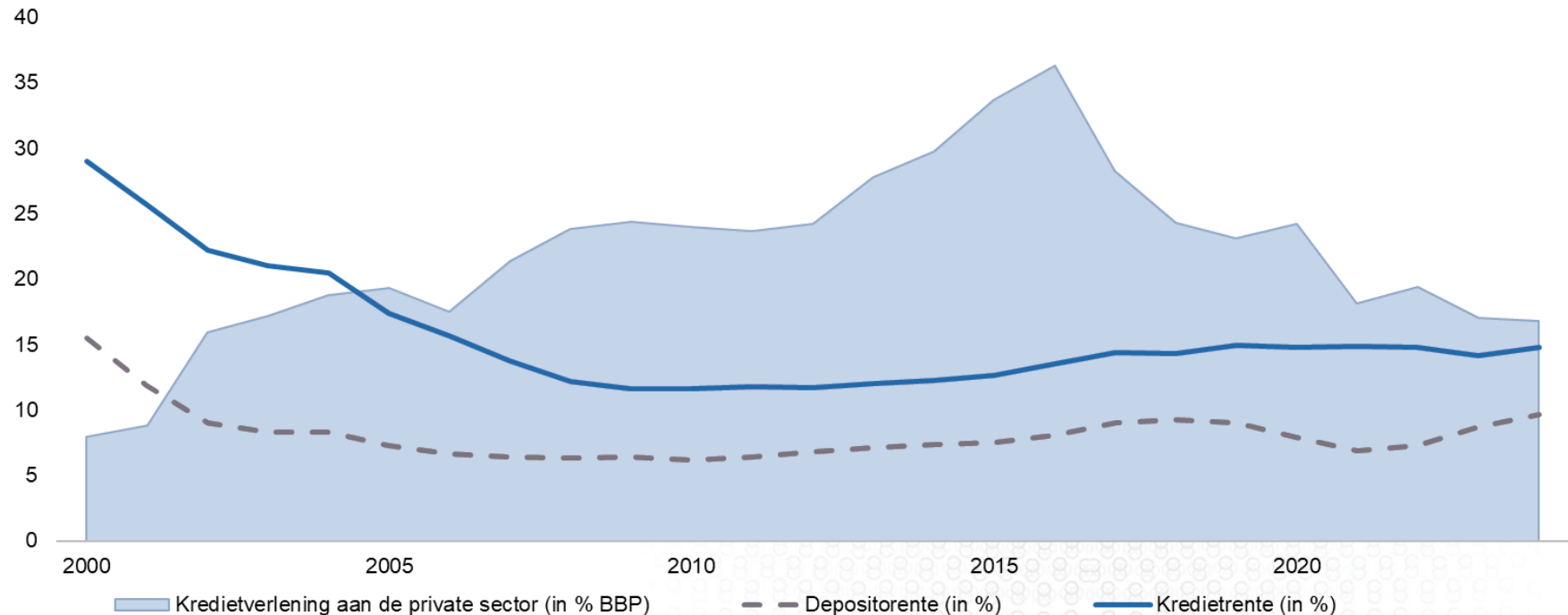
Overheidsfinanciën overwegend in tekorten vanaf 2013 wat haar weerslag heeft gehad op staatsschuld

Bronnen: Ministerie van Financiën en Planning, IMF.

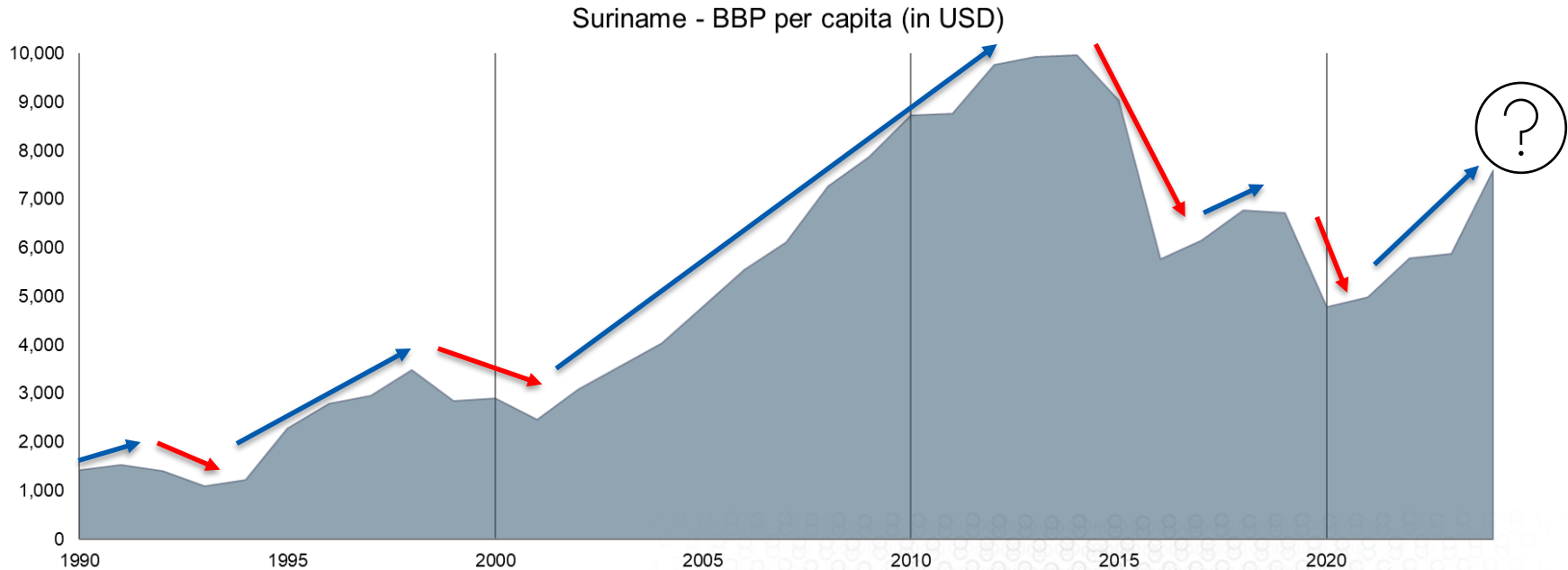
Economische Ontwikkelingen | Rentes

Hoge rentes beogen de inflatie te beteugelen maar kunnen investeringen en economische groei afremmen

Economische Ontwikkelingen

Hoe bereiken we duurzame economische welvaart?

Bron: Wereldbank.

Vooruitzichten en aanbevelingen

Vooruitzichten en Aanbevelingen

Noodzaak vervolg IMF-programma

- Duurzame groei via versterken van instituten waaronder:
 - Belastingdienst → verzelfstandigen
 - Centrale Bank van Suriname
 - Douane
 - Ministerie van Financiën & Planning
 - CLAD
 - Rekenkamer
 - Bureau Staatsschuld
 - Bureau voor de Statistiek
 - Planbureau
- Transparant privatiseren van (verlieslatende) staatsbedrijven
- Anti-corruptie maatregelen: bestuur en transparantie versterken → invulling geven aan de anti-corruptie wet en de wet aanbestedingen
- Versterken AML/CFT beleid → opzetten van een nationaal AML/CFT instituut en invulling geven aan NRA 2 geïdentificeerde risico's

NB: Geen directe financiële maatregelen voor huishoudens

Vooruitzichten en Aanbevelingen

- **Visie 2050 ontwikkelen**
- **Overheidsfinanciën en Fiscaal beleid**
 - Versterken van het onderwijs- en gezondheidssystemen
 - Investeren in zowel fysieke als digitale infrastructuur
 - Rationaliseren ambtenarenbestand
 - Verhogen van gediversifieerde overheidsinkomsten
 - Reduceren van schuldquote
 - Spaar- en Stabilisatiefonds operationaliseren en sterke governance inrichten voor beheer mijnbouwinkomsten
- **Monetair beleid**
 - Monetary targeting naar Interest-rate of inflation targeting
 - Ontwikkelen van de geld- en kapitaalmarkt
 - Versterken van betalingsverkeer
- **Sociale stabiliteit en inclusieve groei**
 - Ernstige hervorming van het sociaal programma
 - Gerichte steun aan kwetsbare huishoudens groepen (targeting)
 - Bevorderen inclusiviteit

Dank u!

Contactgegevens

Website: www.seob.sr

Email: secretary@seob.sr

LinkedIn: Suriname Economic Oversight Board